

A három Mária

A húsvét öröméből, a hívő lélek boldog feltámadásának reménységéből sarjadt a Három Mária, régiesen Három Máriák középkori tisztelete. Márk evangéliumában (28, 1–8) olvassuk: „*És mikor elmúlt a szombat, Mária Magdolna és Mária, Jakab anyja és Salome fűszereket vásárlának, hogy elmenvén, megkenjék Jézust. És korán reggel a hét első napján a sírhoz menének napfelkeltekor. A követ elhengerítve találták, de Jézus már nem feküdt a sírban. Angyal közölte velük, hogy mi történt.*”

Példamutatásukon sokat olvasott régi népkönyvünk, a *Makula nélkül való Tükör* így gerjedezik: „*Ó h szent asszonyok, mely bő jutalmat vettetek fáradságotokért... Vajha lehetne kicsiny része ma ti ájzatosságtokból, hogy én is szerelmes Jézusomat megkenhetném. Íme én is készítek drága kenetet, igaz bánkódás mirháját, szánakozás aloesét, ájzatosságnak füstölőit, isteni szeretetnek balzsamát. Ezen kenetekkel kívánlak kenni és szent sebeidbe beönteni. Kérlek, te is kenj meg engem a te irgalmasságod olajával, hogy bűneim miatt el ne vesszek.*”

A Három Mária hazai tiszteletének első nyomait az Árpád-kori Pray-kódex liturgikus szertartásában találjuk meg. Eszerint a húsvét hajnali szerzetesi zsoltosza egyik szakasza alatt két angyalnak öltözött papi személy, esetleg gyermek, elment a sírhoz és ott várakozott. Később a zsoltosza végeztével az egész papi kórus a szentsírhoz vonult. Közülük kettő-három a Jézust kereső asszonyokat jelenítette meg. E Máriák és a két angyal között párbeszéd folyt le, amelynek végén az angyaloknak e szavaira: „*Nincs itt, föltámadt! Jöjjetek és lássátok a helyét!*” – ketten fölvtették a gyolcsruhát és bizonysgul a nép felé fordulva fölmutatták.

A Három Mária később kilépett a liturgia kötöttségéből. Tiszteletük mintegy önállósult és – megőrizve a húsvét misztériumának ígézetét – az üdvösségre hívott lelkek pártfogói lettek.

Mai ismereteink szerint hazai tiszteletüknek egyedül Győrött maradt jelentős nyoma. A dominikánusok középkori temploma az egyházmegye történetének érdemes kutatója, Bedy Vince következtetése szerint a mai pályaudvar táján állhatott. A templomot hajdani szokás szerint cinterem, vagyis temető vette körül. Ebben állott a Három Mária kápolnája, amelyet Héderváry Lőrinc emeltetett (1417). Látogatói részére a pápától búcsú kiváltságot is szerzett. Biztosra vehető, hogy a győri hívek húsvét hajnali Jézus-keresése hosszú időközön át ide, az ősi, átimádkozott kápolna romjaihoz irányult. Csak később került át, majorok lassú beépülésével, a

közeli barokk Kálváriára, a mindjárt szóba kerülő kamilliánus templom földrajzi körzetébe.

Hogy a középkori jámborság, egy-egy hívő közösség szívéhez nőtt kultusz nagy történelmi és társadalmi megrázkódtatások ellenére is milyen szívós életű, annak éppen itt akadtunk újabb meglepő bizonyosságára. A múlt nyáron győri papok baráti társaságában megnéztem a híres Kálváriát, majd visszatértünk a volt kamilliánus, most nádorvárosi templomba. A sekrestyében egy hatalmas, stílusa szerint a XIX. század elejére valló oltárkép állított meg, amely a kenetvivő asszonyokat, a Három Máriát ábrázolja. Eredetéről, keletkezésének indítékairól egyelőre semmi biztosat nem tudni. Annyit mégis elfogadhatunk, hogy régebben reális funkciója volt, amely a győri, közelebbről nádorvárosi barokk ősök tradíciótiszteletét hirdeti. A középkori kultuszt lényegében a maga régi helyén jámbor néphagyományként átmentették. Egyelőre ismeretlen körülmények között oltárt, legalábbis oltárképet szenteltek a kenetvivő Máriák tiszteletére. A templomból a múlt század folyamán kiszorult, el is feledett kultusz valamilyen formában talán még él a törzsökös győri öregek emlékezetében.

Forrás: Új Ember XXX. évfolyam 1449. szám. 1974. 5.